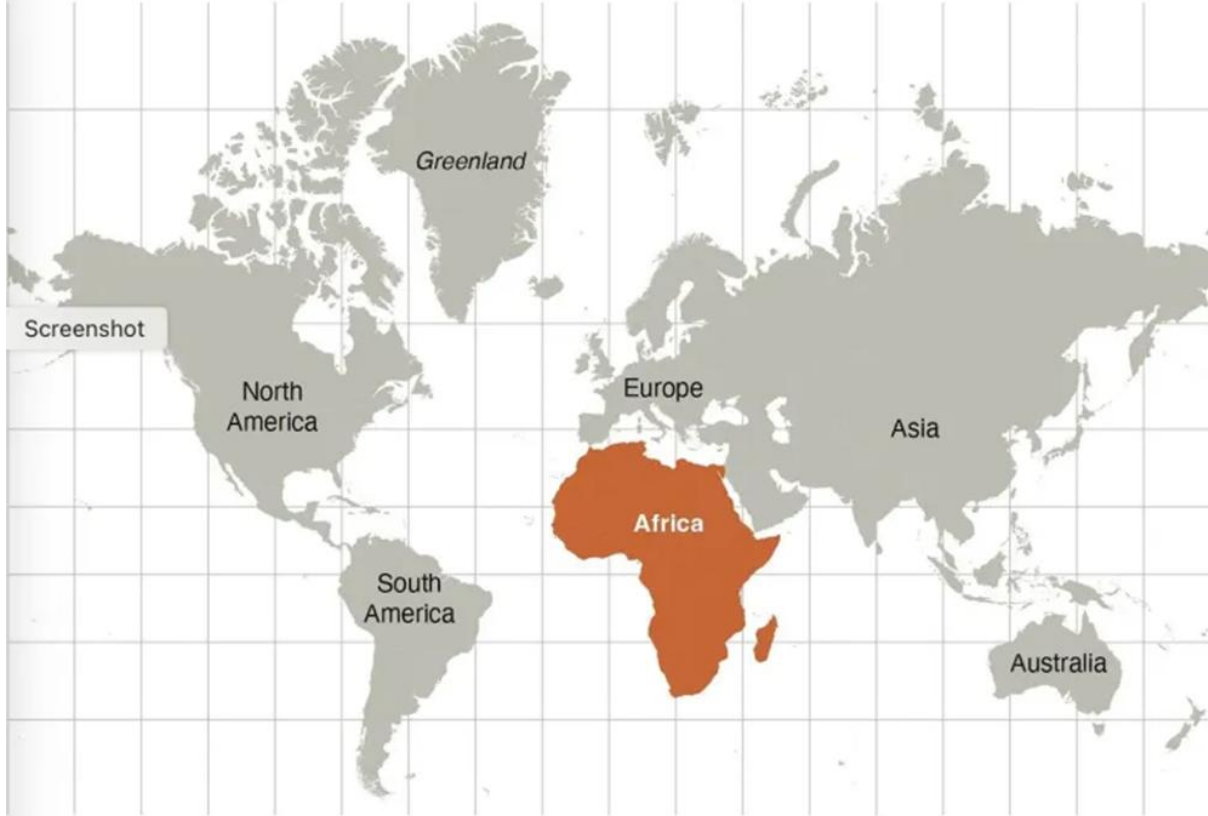
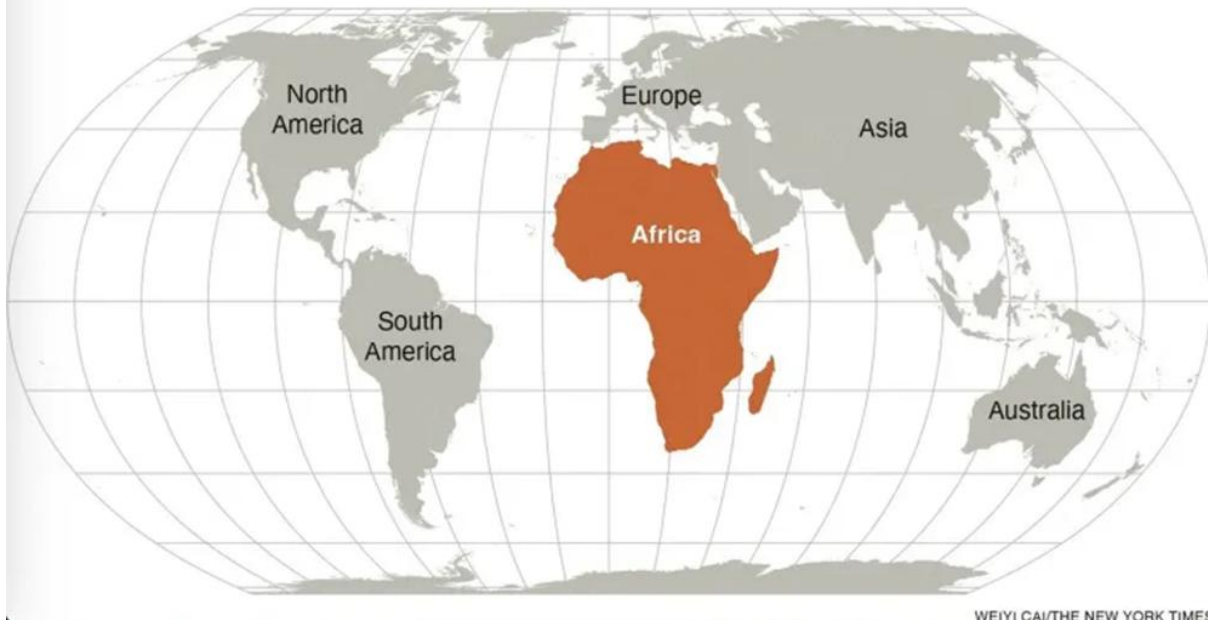

Correct the Map Girişimi: Afrika'nın Dünya Haritasındaki Temsili ve BM Kararının Jeopolitik Analizi

Mercator projection

Equal Earth projection

Giriş

Bir dünya haritasının çiziminde kullanılan projeksiyon yöntemi, ilk bakışta yalnızca teknik ve bilimsel bir tercih meselesi gibi görünse de aslında dünyayı algılama biçimimizi; hangi ülkeleri büyük, hangilerini küçük yahut hangi bölgeleri merkezî, hangilerini çevresel gördüğümüzü doğrudan şekillendiren güçlü bir bilişsel araçtır. XVI. yüzyıldan bu yana denizcilik amaçlı geliştirilen ve zamanla eğitimden medya ve dünya siyasetine kadar pek çok alanda standart hâline gelen Mercator projeksiyonu, ekvatora yaklaştıkça kıtaların yüzölçümünü olduğundan küçük gösteren yapısıyla, özellikle Afrika kıtasının gerçek büyüklüğünün kamuoyu nezdinde uzun süre yanlış algılanmasına neden olmuştur. Bu teknik sorun, sömürgecilik sonrası dönemden itibaren salt kartografik bir tartışmanın ötesine geçerek eğitim, kültürel temsil, bilgi üretimi ve jeopolitik güç ilişkileri ekseninde yeniden değerlendirilmeye başlanmıştır. Nitekim Ali Mazrui'nin 1980'lerde haritaların "Afrikalı kimdir" sorusunu nasıl şekillendirdiğine dair erken dönem eleştirileri, bu meselenin XXI. yüzyıla özgü bir gündem olmadığını, aksine epistemik egemenlik tartışmalarının köklerine kadar uzandığını göstermektedir.

Bununla birlikte bu tartışmanın en somut ve güncel yansıması, Afrika Birliği'nin desteğiyle yürütülen "Haritayı Düzelt" (*Correct the Map*) girişiminin Birleşmiş Milletler Genel Kurulu gündemine taşınmasıyla gerçekleşmiştir. 4 Eylül 2026 tarihinde BM Genel Kurulunda Togo'nun Afrika Grubu adına sunduğu karar tasarısı, 164 kabul, 1 ret, 6 çekimser oyla kabul edilmiştir. Ancak bu kararın hukuken bağlayıcı değildir; bununla birlikte dünya haritalarında kıtaların yüzölçümlerini daha gerçekçi biçimde yansıtan projeksiyonların eğitim, medya, sivil toplum, kamu kurumları ve dijital platformlarda teşvik edilmesini amaçladığı görülmektedir. Bu yazı, söz konusu kararın ortaya çıkış sürecini, Mercator projeksiyonunun tarihsel işlevini ve *Correct the Map* girişiminin diplomatik bir gündeme nasıl dönüştüğünü inceleyerek kartografyanın teknik bir uzmanlık alanından ziyade temsil, sömürgecilik mirası ve küresel güç dengeleriyle iç içe geçmiş bir siyasi mesele hâline gelişini analitik bir çerçevede ele almaktadır.

Mercator Projeksiyonunun Tarihsel İşlevi ve Güncel Sorunu

Günümüzde dünya haritalarının temsiline yönelik tartışmaların merkezinde, XVI. yüzyılda Flaman kartograf Gerardus Mercator tarafından 1569 yılında geliştirilen Mercator projeksiyonu yer almaktadır. Bu projeksiyonun ortaya çıkışı, dönemin Avrupa denizcilik faaliyetleriyle

doğrudan ilişkilidir. Projeksiyonun temel işlevi, dünya üzerindeki yön ve açıların harita düzleminde bozulmadan korunmasını sağlayarak denizcilerin rota planlamasını kolaylaştırmak olmuştur. Bu bakımdan Mercator projeksiyonunun başlangıçta belirli bir bilimsel ve pratik ihtiyaca, özellikle navigasyona cevap vermek amacıyla tasarlandığının, dolayısıyla “Afrika’yı küçük göstermek” gibi bir niyetle geliştirilmediğinin altı çizilebilir. Nitekim karar metninin kendisi de hiçbir projeksiyonun küresel yüzeyi düz bir zemine kusursuz biçimde aktaramayacağını ve farklı haritaların farklı amaçlara hizmet ettiğini açıkça kabul etmektedir. Uluslararası Kartografya Birliği'nin konuya ilişkin bilgi notu da tek bir “doğru” projeksiyondan söz edilemeyeceğini vurgulamaktadır. Dolayısıyla bu tespit girişimi zayıflatmaz; aksine onu “ideolojik proje” suçlamasına karşı koruyan asıl dayanağı oluşturur.

Projeksiyonun Avrupa denizcilik faaliyetleriyle birlikte yaygınlaşması da bu işlevsel üstünlükten kaynaklanmaktadır. Bununla birlikte, küresel bir yüzeyin iki boyutlu bir düzleme aktarılması matematiksel olarak kaçınılmaz bozulmalar doğurmaktadır. Mercator projeksiyonunda bu bozulma, özellikle yüzölçümlerinin korunamaması biçiminde ortaya çıkmaktadır. Ekvator çevresindeki bölgeler görece küçük görünürken, kutuplara yaklaşıldıkça alanların görsel büyüklüğü sistematik biçimde artmaktadır. Bu durumun doğrudan sonucu olarak, Grönland, Kuzey Amerika, Avrupa ve Rusya gibi yüksek enlemlerde konumlanan coğrafyalar gerçek yüzölçümlerine kıyasla olduğundan büyük gösterilirken, Afrika ve Güney Amerika gibi ekvatora yakın bölgeler görsel olarak küçültülmektedir. Bu bozulmanın en somut ve sıklıkla dile getirilen örneği, Afrika ile Grönland arasındaki karşılaştırmada gözlemlenmektedir. Zira Afrika 30 milyon kilometrekareden fazla olan yüzölçümüyle, Asya’dan sonra dünyanın ikinci büyük kıtası olmasına karşın Mercator haritasında Grönland ile neredeyse aynı büyüklükteymiş gibi algılanmaktadır. Oysa gerçekte Afrika’nın yüzölçümü Grönland’ın 14 katına ulaşmaktadır.

Bu çarpıcı orantısızlık, projeksiyonun teknik sınırlılıklarının kamuoyu algısı üzerindeki etkisini somut biçimde ortaya koymaktadır. Bu nedenle asıl sorun, belirli ve sınırlı bir kullanım amacı için tasarlanmış olan bu projeksiyonun, zaman içinde eğitim, medya ve kamusal alanda dünyanın genel ve standart görsel temsiline dönüşmüş olmasıdır. Başka bir ifadeyle, teknik bir aracın tarihsel süreç içinde amacı dışında bir işlev üstlenmesi, kartografik doğruluk ve kamusal

algı arasında yapısal bir uyumsuzluğa yol açmıştır. Bu uyumsuzluk, günümüzde *Correct the Map* girişimi gibi hareketlerin ortaya çıkışının zeminini oluşturmakta ve kartografyanın teknik bir mesele olmanın ötesinde, temsil ve algı politikalarıyla ilişkili bir tartışma alanına dönüşmesini açıklamaktadır.

Bu tartışmanın bugüne özgü olmadığını gösteren en önemli tarihsel uğrak ise 1973'te Alman tarihçi Arno Peters'in kamuoyuna sunduğu ve bugün Gall-Peters olarak anılan eş alanlı projeksiyondur. Peters, Mercator'un "Avrupa merkezli bir dünya görüşünü" görselleştirdiğini ileri sürmüştü; haritası UNESCO, UNICEF ve çeşitli kalkınma kuruluşlarınca benimsenerek geniş bir dolaşım kazanmıştır. Buna karşılık profesyonel kartografya çevreleri, projeksiyonun kıtaları dikey olarak gerdiği ve Peters'in kendisinden önceki eş alanlı projeksiyonları görmezden geldiği gerekçesiyle sert bir karşı kampanya yürütmüş, tartışma 1980'ler boyunca "harita savaşları" adıyla sürmüştür. Benzer bir hamle 2017'de Boston devlet okullarının Gall-Peters'a geçiş kararıyla yinelenmiştir. Bu tarihsel arka plan iki bakımdan önemlidir: Birincisi, Afrika'nın kartografik temsiline ilişkin itiraz 2025'te doğmamış, aksine yarım yüzyıllık bir birikime dayanmaktadır. İkincisi, önceki girişimler kurumsal destek almalarına rağmen kalıcı bir standart üretememiştir. Dolayısıyla 2026 kararını değerlendirirken sorulması gereken asıl soru, kararın ne kadar geniş destek aldığı değil, bu sefer neyin farklı olabileceğidir.

***Correct the Map* Girişiminin Arka Planı: Afrika Birliği ve Togo'nun Diplomatik Rolü**

Correct the Map girişiminin uluslararası bir diplomatik meseleye dönüşme süreci, doğrusal değil kademeli bir süreç izlemiştir. Bu süreç ilk etapta sivil toplum temelli bir farkındalık kampanyasıyla başlamış, ardından kıtasal bir siyasi pozisyona ve nihayetinde Birleşmiş Milletler düzeyinde bir karar tasarısına evrilmiştir. Girişimin ilk aşamasında, Afrika merkezli sivil toplum kuruluşları olan *Africa No Filter* ve *Speak Up Africa* belirleyici bir rol üstlenmiştir. Kampanya, Senegalli aktivist Fara Ndiaye'nin öncülüğünde başlatılmış ve BM oylaması öncesinde on bir binden fazla imza toplamıştır. Bu kuruluşların yürüttüğü kampanya, Mercator projeksiyonunun Afrika'yı görsel olarak küçültmesinin yalnızca teknik bir kartografya sorunu olmadığını, aksine eğitim ve medya aracılığıyla toplumsal algıları uzun vadede biçimlendirebilecek bir mesele olduğunu savunmuştur. Bu kampanya, haritaların çocukların dünyayı öğrenmesinde kullanılan ilk araçlardan biri olduğu ve bir kıtanın sürekli olarak

olduğundan küçük gösterilmesinin, o kıtanın küresel önemine ilişkin algıyı da düşürebileceğini vurgulamıştır. Bu çerçevede kampanya, meseleyi başından itibaren yalnızca bir tasarım sorunu olarak değil, aynı zamanda bir eğitim ve temsil sorunu olarak konumlandırmıştır.

Ayrıca girişimin niteliğinde köklü bir dönüşüm, 2025 yılında gerçekleşmiştir. Bu bağlamda Ağustos 2025'te Afrika Birliği Komisyonu Başkan Yardımcısı Selma Malika Haddadi, Reuters'a verdiği demeçte kurumun *Correct the Map* kampanyasına verdiği desteği kamuoyuna duyurmuş ve uzmanlar tarafından 2018'de geliştirilen *Equal Earth* gibi eş alanlı projeksiyonların yaygınlaştırılmasını savunmuştur. Bu açıklama, kampanyanın sivil toplum ölçeğinden kıta ölçeğine taşınması bakımından kritik bir eşik oluşturmuştur. Başka bir deyişle, başlangıçta sivil toplum kuruluşlarının yürüttüğü bir farkındalık çalışması, Afrika kıtasının ortak siyasi ve kurumsal pozisyonlarından birine dönüşmüştür. Afrika Birliği'nin bu desteği, girişimi yalnızca bir kartografik düzenleme talebi olmaktan çıkararak, Afrika'nın küresel bilgi sistemlerindeki temsiline ilişkin daha geniş bir stratejinin parçası hâline getirmiştir.

Sürecin ikinci kritik aşaması 2026 yılının başında yaşanmıştır. Afrika Birliği'nin Şubat 2026'da düzenlenen 39. Olağan Zirvesinde "*Correct the Map of Africa Initiative*" resmi olarak desteklenmiş ve Togo, girişimi Birleşmiş Milletler düzeyine taşımak üzere öncü ülke konumuna yerleştirilmiştir. Bu noktada Afrika Birliği'nin yaklaşımı dikkat çekicidir. Zira kurum, kartografik temsil meselesini yalnızca teknik bir düzeltme talebi olarak değil, Afrika'nın kendi anlatısını oluşturma ve küresel sistemler içindeki konumunu yeniden tanımlama çabasının bir bileşeni olarak sunmuştur. Bu çerçevelenme, girişimi sömürgecilik mirasının sorgulanması, kültürel temsilin yeniden dengelenmesi ve küresel yönetimde daha adil bir konum talebiyle ilişkili daha geniş diplomatik gündemlerle de bağlantılı hâle getirmiştir. Togo'nun bu süreçteki rolü de yalnızca sembolik değil, doğrudan operasyonel ve diplomatik nitelik taşımaktadır.

Nitekim, Togo Dışişleri Bakanı Robert Dussey'nin BM Genel Kurulundaki söylem stratejisi, meseleyi bilinçli biçimde teknik kartografya çerçevesinden çıkararak bilgi, temsil ve eşitlik ekseninde yeniden konumlandırmıştır. Bu stratejinin merkezinde, Birleşmiş Milletlerin dünyayı gerçek siyasi ve toplumsal koşullarıyla temsil etme iddiasının, bu dünyayı görsel olarak temsil eden haritaların da mümkün olduğunca gerçek coğrafi oranları yansıtmalarını gerektirdiği

düşüncesi yer almaktadır. Ayrıca, Togo'nun izlediği diplomatik stratejinin özgün yönlerinden biri, meselenin doğrudan bir "Afrika-Avrupa çatışması" biçiminde sunulmamış olmasıdır. Bu bağlamda Dussey, tartışmanın siyasi bir çatışmadan ziyade bilimsel bir zemine dayandığını vurgulamış olsa da bu bilimsel çerçevenin girişimin politik sonuçlarını ortadan kaldırmadığı da açıktır. Bilimsel doğruluk talebi ve tarihsel temsil ilişkilerinin sorgulanması bu süreçte eş zamanlı olarak ilerlemiştir. Neticede Togo hükümeti, karar tasarısının Mercator projeksiyonunun denizcilik ve havacılık navigasyonundaki kullanımını sorgulamadığını özellikle vurgulayarak, girişimin kapsamını belirli bir amaçla sınırlandırmış ve olası itirazların önüne geçmeye çalışmıştır. Nihayetinde Togo Dışişleri Bakanı Robert Dussey, girişimin Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda savunulmasını bizzat üstlenmiş ve konuyu Afrika Grubu adına resmi bir diplomatik gündem hâline getirmiştir. Bu doğrultuda proje, Togo tarafından A/80/L.104 sayılı karar tasarısı olarak Afrika Grubu adına Birleşmiş Milletlere sunulmuş ve tasarı, 4 Eylül 2026 tarihinde Genel Kurulun 80. Oturumunun 114. toplantısında oylanarak A/RES/80/307 sayılı karar olarak kabul edilmiştir. Tasarının yalnızca Afrika Grubu tarafından sunulmadığını, Bahamalar ve Fransa'nın da ortak sunucular arasında yer aldığını eklemek gerekir.

BM Genel Kurulunda Oylama Dinamikleri ve Ülke Tutumları

Correct the Map girişiminin en kritik aşaması, 4 Eylül 2026 tarihinde BM Genel Kurulunda gerçekleştirilen oylamada yaşanmıştır. Togo tarafından Afrika Grubu adına sunulan karar tasarısı, 193 üyeli Genel Kurul'da 164 kabul, 1 ret ve 6 çekimser oyla kabul edilmiştir. Bu sonuç, kararın uluslararası alanda geniş bir meşruiyet kazandığını göstermektedir. Bununla birlikte Genel Kurul'da bağlayıcı olmayan sembolik metinlerin yüz altmışın üzerinde oy alması istisnai değildir; yüksek oy oranı normatif derinlikten çok uzlaşmanın düşük maliyetli olduğuna işaret eder. Kararın gerçek sınavı oylamada değil uygulamada, örneğin Togo'nun yıl sonuna kadar ders materyallerini değiştirme taahhüdünde görülecektir. Bu durum aynı zamanda BM'de Afrika ülkelerini sadece "oy verenler" durumundan çıkarıp "oy alanlar" konumuna getirmiştir. Ayrıca oylama dinamikleri incelendiğinde, meselenin coğrafi olarak Afrika'ya ilişkin görünmesine rağmen kararın neredeyse küresel bir uzlaşmayla kabul edilmesi dikkat çekicidir. Dolayısıyla bu dinamik, tartışmanın yalnızca Afrika ile Batı arasındaki ikili bir meseleye indirgenemeyeceğini

ortaya koymaktadır. Zira yüksek destek oranı, tarihsel temsil eşitsizliklerinin düzeltilmesini savunan Afrika devletleri, yüzölçümü bakımından daha doğru projeksiyonları destekleyen kartografya ve bilim çevreleri, son olarak meseleyi genel bir bilimsel doğruluk sorunu olarak değerlendiren diğer devletler gibi farklı gerekçelere sahip üç grubun aynı normatif sonuç etrafında birleşmesiyle açıklanabilir.

Oylamanın en az dikkat çeken ama analitik açıdan en aydınlatıcı boyutu, çekimser kalan altı ülkenin kimliğidir: Estonya, Gürcistan, Litvanya, Moldova, Sırbistan ve Ukrayna. Bu liste kartografik bir görüş ayrılığına değil, güvenlik ve dış politikada Washington’a yüksek düzeyde bağımlı ülkelerin temkinli hizalanmasına işaret etmektedir. Söz konusu devletler “kabul” diyerek ana müttefikleriyle ters düşmekten kaçınmış, “ret” de demeyerek Küresel Güney ile köprüleri atmamıştır. Meselenin gerçek fay hattı Afrika ile Batı arasında değil, kartografik temsili teknik bir mesele sayanlar ile onu bilgi siyasetinin parçası görenler arasındadır. Nitekim Hindistan da lehte oy kullanmakla birlikte oy gerekçesi açıklamasında kararın belirli bir projeksiyonu değil, genel olarak eş alanlı projeksiyonların kullanımını desteklediğini kayda geçirme ihtiyacı duymuştur.

Öte yandan, oylamanın en dikkat çekici siyasi boyutu, Amerika Birleşik Devletleri’nin tek karşı oy kullanan ülke olmasıdır. BM’deki ABD temsilcisi Yaryna Ferencevych, girişimin gerçek uluslararası sorunların çözümünden dikkati uzaklaştırdığını ve daha geniş ideolojik bir gündemin parçası olarak değerlendirilmesi gerektiğini savunmuştur. Ferencevych’in itirazı genel bir “öncelik” eleştirisinden ibaret değildi; özellikle karar metnindeki “bilişsel adalet” ve tazminat göndermelerini hedef almış ve bu tür girişimleri örgütün işleyişine yapışan bir yük olarak nitelendirmiştir. Başka bir ifadeyle Washington’a göre BM’nin böyle bir meseleye yoğunlaşması, örgütün güvenilirliğine zarar verebilecek gereksiz bir yönelimdir. Buna karşılık kararın savunucuları, haritaların eğitimden medya ve dünya siyasetine kadar geniş bir alanda kullanıldığını, dolayısıyla temsil biçiminin önemsiz bir ayrıntı olmadığını ileri sürmektedir. Bu karşıtlık, oylamanın aslında teknik/işlevsel yaklaşım ve temsil/epistemik yaklaşım arasındaki gerilimi gündeme getirdiğini göstermektedir.

Ayrıca sürecin bir diğer önemli unsuru ise Fransa'nın tutumudur. Fransa Dışışleri Bakanı Jean-Noël Barrot, ülkesinin Mercator projeksiyonundan uzaklaşacağını ve kullanım amacına göre daha gerçekçi yüzölçümü temsilleri sağlayan projeksiyonları tercih edeceklerini açıklamıştır. Fransa'nın yöneleceği projeksiyon doğrudan *Equal Earth* değil, ona yakın bir eş alanlı projeksiyon olan *Eckert IV* olacaktır. Ancak Paris'in bu adımı yalnızca oylamaya verilmiş bir tepki değildir: Fransa karar tasarısının ortak sunucuları arasında yer almış, Dışışleri Bakanlığı da Mercator'dan vazgeçişini kendi internet sitesinden “kullanıma uygun ve gerçek yüzölçümlerine daha sadık” temsillere geçiş olarak duyurmuştur. Paris'in bu tutumu, bir yandan bilimsel ve kartografik açıdan daha gerçekçi temsillerin desteklenmesi, diğer yandan ise diplomatik ve jeopolitik açıdan Afrika'daki eski sömürgeleriyle ilişkilerini yeniden çerçeveleme çabası olmak üzere iki düzlemde değerlendirilebilir.

Türkiye'nin Karara Desteği ve Ankara'nın Olası Adımları

Türkiye de karar lehine oy kullanan ülkeler kategorisinde yer almıştır. Türkiye'nin *Correct the Map* kararına destek oyu vermesi, Ankara'nın Afrika kıtasıyla son yıllarda geliştirdiği çok yönlü diplomatik, ekonomik ve kültürel ilişkiler çerçevesinde okunabilir. Türkiye'nin 1998 yılından itibaren izlediği “Afrika'ya Açılım Politikası”, 2013 yılından itibaren “Afrika Ortaklık Politikası” olarak yeniden yapılandırılmış ve bu politika karşılıklı saygı, eşit ortaklık ve ortak fayda ilkeleri üzerine somutlaştırılmaya çalışılmaktadır. Bu nedenle, kararın sembolik açıdan Afrika Birliği'nin ve Togo öncülüğündeki Afrika Grubu'nun talebini desteklemesi, Ankara'nın hem Afrika kıtasıyla hem de “küresel Güney” ile dayanışma söylemini pekiştiren bir dış politika tercihi olarak değerlendirilebilir.

Kararın ardından Ankara'nın atabileceği adımlar birkaç düzeyde ele alınabilir. İlk olarak, eğitim alanında Millî Eğitim Bakanlığı'nın ders kitaplarında kullanılan dünya haritalarını gözden geçirmesi ve *Equal Earth* gibi eş alanlı projeksiyonlara kademeli geçiş sinyali vermesi mümkündür. İkinci olarak, Türk medya kuruluşları, kamu kurumları ve sivil toplum örgütleri aracılığıyla Afrika ülkeleriyle yürütülen eğitim, medya ve kültürel iş birliği projelerine kartografik temsil boyutunun eklenmesi düşünülebilir. Üçüncü olarak, Türkiye'nin BM ve Afrika Birliği nezdindeki diplomatik temaslarında bu kararı, kıtaya ilişkilerin derinleştirilmesi ve UNESCO, UNICEF gibi çok taraflı kurumlarda ortak pozisyon geliştirilmesi yönünde bir

fırsat olarak değerlendirmesi beklenebilir. Dördüncü ve en somut düzey ise Türkiye'nin kıtadaki kendi eğitim altyapısıdır: Türkiye Maarif Vakfı'nın Afrika'daki okullarında sınıf duvarına hangi projeksiyonun asıldığı, kararın Türkiye açısından en doğrudan ve en denetlenebilir sınavını oluşturmaktadır. Benzer biçimde TRT ve Anadolu Ajansı'nın infografik ve grafik kılavuzları, ders kitaplarına kıyasla çok daha hızlı güncellenebilecek bir alan sunmaktadır. Bu bağlamda, 2026 yılında Afrika'da düzenlenmesi planlanan IV. Türkiye-Afrika Ortaklık Zirvesi, kartografik temsil, eğitim ve bilgi üretimi gibi alanlarda ortak projelerin gündeme taşınabileceği uygun bir platform sunabilir.

Bununla birlikte, kartografik temsilin ötesinde asıl soru, kararın Afrika Birliği gündemindeki anlamına paralel bir önemin Türkiye'nin kendi kurumsal mekanizmalarında da karşılık bulup bulmayacağıdır. Türkiye kıtada 140 büyükelçiliğinin 44'üyle ve Dışışleri Bakanlığı bünyesindeki üç Afrika müdürlüğüyle güçlü bir diplomatik altyapıya sahiptir. Ancak temsil yoğunluğu ile bilgi ve algı alanındaki hazırlık aynı şey değildir; kartografik temsil tartışması tam da bu ikisinin arasındaki boşlukta durmaktadır. Bu nedenle, Ankara'nın Afrika kıtasına verdiği önceliğin sürdürülebilir olması için diplomatik temsil yoğunluğunun buna denk bir kurumsal mekanizma ve tutarlı bir siyasi söylemle desteklenmesi gerekebilir. Ancak böyle bir yaklaşımla Türkiye, Afrika'ya yönelik mevcut stratejisini yalnızca ticari ve güvenlik boyutlarıyla sınırlı tutmayıp bilgi, algı ve temsil alanlarını da kapsayan daha geniş bir ortaklık anlayışına dönüştürebilir.

4 Eylül 2026 Tarihli BM Kararının Sonuçları ve Jeopolitik Önemi

BM'nin *Correct the Map* kararı, kısa vadede fiziksel haritaların bir gecede değişmesi anlamına gelmemekle birlikte, uluslararası bir norm ve söylemin güçlenmesi bakımından önemli bir dönüm noktası oluşturmaktadır. Kararın bu ölçekte bir çoğunlukla kabul edilmesi, Afrika'nın kartografik temsiline ilişkin talebin artık yalnızca sivil toplum kuruluşlarının veya birkaç Afrika devletinin gündemi olmadığını, aksine küresel çoğunluğun desteğini alan kurumsal bir norma dönüştüğünü göstermektedir.

Kararın etkisi üç düzeyde değerlendirilebilir. Birincisi, sembolik düzeyde, Afrika'nın küresel temsiline ilişkin tarihsel dengesizlik uluslararası bir kurumun gündemine taşınmış ve geniş bir

çoğunluk tarafından tanınmıştır. İkincisi, kurumsal düzeyde, eğitim kurumları, medya kuruluşları, uluslararası örgütler ve teknoloji şirketleri üzerinde daha doğru kartografik temsilleri benimsemeleri yönünde siyasi ve normatif bir baskı oluşabilecektir. Üçüncüsü ise epistemik düzeyde, coğrafi bilginin nasıl üretildiği, öğretildiği ve görselleştirildiği yeniden tartışmaya açılmıştır.

Bununla birlikte kararın en somut ve doğrudan sonuçlarının eğitim alanında ortaya çıkması beklenmektedir. Afrika Birliği ve *Correct the Map* kampanyasının savunucuları, okul kitapları, sınıf haritaları ve eğitim materyallerinde daha gerçekçi projeksiyonların kullanılmasını talep etmektedir. Togo, kendi eğitim materyallerindeki haritaları değiştirmeyi ve yıl sonuna kadar daha gerçekçi bir projeksiyona geçmeyi hedeflediğini açıklamıştır. Bu dönüşümün yalnızca okul kitaplarıyla sınırlı kalmayacağı, üniversite eğitim materyalleri, atlaslar, medya grafiklerinde kullanılan dünya haritaları, uluslararası kuruluşların görsel materyalleri ve veri görselleştirme araçlarını da kapsayabileceği öngörülmektedir. Bu noktada Türkçe kamuoyunda yaygınlaşan bir yanlış anlamının düzeltilmesi gerekmektedir: karar, *Equal Earth*'ü resmî dünya haritası olarak kabul etmemekte, yalnızca kıtaların göreceli büyüklüğünün önem taşıdığı bağlamlarda eş alanlı projeksiyonların kullanılmasını teşvik etmektedir. BM Sekreteryası da tek bir projeksiyon öngörmemekte, dünya haritalarında yaygın olarak *Robinson*, *Winkel Tripel* ve *Eckert IV* projeksiyonlarını kullanmaktadır.

Kararın uzun vadeli başarısı, esasen dijital kartografya ekosisteminin projeksiyon tercihlerini değiştirmesine bağlı olacaktır. Günümüzde dünya haritalarının önemli bir bölümü *Google Maps* ve benzeri dijital haritalama hizmetleri aracılığıyla kullanılmakta, bu platformlar kullanıcıların coğrafi dünyayı algılamasında geleneksel atlaslardan daha büyük bir rol üstlenmektedir. Bu nedenle BM kararının normatif etkisinin teknoloji şirketlerine kadar uzanması mümkün olabilir. Bu bağlamda Afrika Birliği, Togo ve diğer Afrika ülkeleri de karar sonrasında hükümetler, okullar, uluslararası kuruluşlar ve teknoloji şirketleriyle görüşmeler yaparak *Equal Earth* kullanımının yaygınlaşmasına katkıda bulunabilir.

Son olarak kararın jeopolitik önemi ise Afrika'nın günümüz küresel siyasetindeki stratejik konumuyla da doğrudan ilişkilidir. Afrika, hızlı nüfus artışı, kentleşme, doğal kaynaklar, enerji

dönüşümü, gıda güvenliği, terörle mücadele ve iklim değişikliği gibi küresel meselelerde giderek daha belirleyici bir aktör hâline gelmektedir. Afrika Birliği ve *Correct the Map* kampanyasının savunucularına göre, bu artan stratejik ağırlığın haritalardaki temsili de güncellenmelidir. Dolayısıyla harita meselesi, Afrika'nın "küresel Güney" içerisindeki konumuna ilişkin daha kapsamlı bir tartışmanın parçası olarak okunabilir. Bu çerçevede kampanyanın "harita" üzerinden yürüttüğü mücadele, aslında bilginin üretimi ve dağıtımını üzerindeki güç ilişkilerini tartışmaya açan daha derin bir epistemik egemenlik talebiyle örtüşmektedir. Epistemik egemenlik, bir toplumun kendisi hakkındaki bilginin nasıl üretileceği, sınıflandırılacağı ve dünyaya nasıl sunulacağı üzerinde daha fazla söz sahibi olması anlamına gelmektedir. Bu bağlamda *Correct the Map*, Afrika'nın fiziksel gerçekliğinin dışarıdan belirlenmiş tarihsel görsel kalıplarla değil, bilimsel açıdan daha doğru araçlarla temsil edilmesini talep etmektedir. Nitekim gözlemciler bu girişimi Afrika devletlerinin uluslararası kurumlarda daha fazla etki ve kıtanın nasıl temsil edildiği üzerinde daha fazla kontrol arayışıyla ilişkilendirmektedir. Bu tartışma, benzer bir arayışın Türkiye açısından da yapılmasını gerekli kılabilir. Zira Türkiye'nin özel önem atfettiği Afrika gibi bölgelere ilişkin bilgi üretimi de büyük ölçüde hâlâ Batı merkezli akademik kaynaklara, uluslararası basın ajanslarına ve üçüncü taraf veri tabanlarına dayanmaktadır. Bu nedenle, bu çalışmanın bıraktığı asıl soru, Türkiye'nin Afrika'yı ve özel önem verdiği diğer bölgeleri kimin ürettiği bilgiyle tanıdığı ve hangi bilgiyle hareket ettiğidir.

Sonuç

Correct the Map girişiminin gelişim süreci incelendiğinde, kartografik bir tartışmanın nasıl kademeli olarak uluslararası bir diplomatik gündeme dönüştüğü açık biçimde görülmektedir. Bu süreç, 2018 yılında *Equal Earth* projeksiyonunun geliştirilmesiyle teknik bir zemine kavuşmuştur. 2025 yılında *Africa No Filter* ve *Speak Up Africa* gibi sivil toplum kuruluşlarının kampanyayı küresel ölçekte büyütmesi ve Afrika Birliği'nin desteğini kazanmasıyla kıtasal bir siyasi harekete evrilmiştir. 2026 yılında ise Afrika Birliği'nin girişimi kurumsal olarak benimsemesi ve Togo'nun Afrika Grubu adına meseleyi BM Genel Kurulu'na taşımasıyla küresel diplomasi alanına taşınmıştır.

Bu sürecin doruk noktası, 4 Eylül 2026 tarihinde kararın 164 kabul, 1 ret ve 6 çekimser oyla kabul edilmesi olmuştur. Amerika Birleşik Devletleri'nin tek karşı oyu, meselenin teknik olduğu kadar ideolojik ve siyasi bir boyut da taşıdığını göstermektedir. Bu noktada vurgulanması gereken temel husus, kararın bağlayıcı olmamakla birlikte, esas olarak eğitim, medya ve kamu iletişiminde yüzölçümlerini daha gerçekçi biçimde yansıtan projeksiyonların tercih edilmesine yönelik normatif bir teşvik niteliği taşımasıdır. Dolayısıyla kararın asıl önemi, fiziksel coğrafyayı değiştirmesinde değil, dünyanın temsil edilme biçimine ilişkin uluslararası normu yeniden tartışmaya açmasında yatmaktadır. Sonuç olarak, *Correct the Map* girişimi, kartografinin teknik bir disiplin olmanın ötesinde tarihsel, kültürel ve siyasi boyutlara sahip olduğunu göstermiştir. Söz konusu girişim, “dünyayı hangi araçlarla ve kimin perspektifinden gördüğümüz” sorusunu gündeme getirerek, bilgi siyaseti, epistemik adalet ve küresel temsil tartışmalarının kesişim noktasına yerleşmiştir. Netice itibarıyla BM kararı, fiziksel dünyayı değiştiren değil, onun temsil edilme biçimini dönüştürmeye çalışan sembolik bir dönüm noktası olarak değerlendirilebilir.

Yazar Hakkında

Younoussa K. BOUBE Benin'deki Les Cours Sonu Üniversitesi'nden Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü'nden 2022 yılında mezun oldu. 2023 yılında Türkiye Bursları'nı kazanarak İnönü Üniversite'ne geldi. Bir yıllık Türkçe eğitiminin ardından Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümünde yüksek lisans yapmaya başladı. 2025 yaz döneminde Afrika Vakfı'nda staj yaptı halihazırda Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, bölge çalışmaları enstitüsünde doktora öğrencisi ve Afrika Vakfında Araştırma Asistanı olarak çalışmaktadır.

Kaynakça

- African Union (2026). Decision on Correcting the Map of Africa on the Globe (Item Proposed by the Republic of Togo), Assembly/AU/Dec.959(XXXIX), Doc. EX.CL/1680(XLVIII), 39. Olağan Zirve, 14–15 Şubat 2026, Addis Ababa, https://au.int/sites/default/files/decisions/46188-assembly_decisions_31_march_e.pdf (erişim 12.09.2026).
- Bojan Šavrič ve Melita Kennedy (2022), Map Projections in ArcGIS, <https://storymaps.arcgis.com/stories/ea0519db9c184d7e84387924c84b703f> (erişim 5.09.2026).
- Bojan Šavrič, Tom Patterson ve Bernhard Jenny (2019). The Equal Earth map projection, *International Journal of Geographical Information Science*, <https://doi.org/10.1080/13658816.2018.1504949>, (erişim 5.09.2026).
- Compare Map Projections. (t.y.). My Projection Collection: Compare Projections Eckert IV vs. Equal Earth, <https://map-projections.net/compare.php?p1=eckert-4&p2=equalearth&w=1&sm=1&d=1> (erişim 12.09.2026).
- Diplomatie Togolaise (2026). Correct The Map: redessiner l’Afrique dans les esprits, <https://diplomatie.tg/projet/correct-the-map-redessiner-lafrique-dans-les-esprits> (erişim 6.09.2026).
- Diplomatie Togolaise (2026). Adoptions de la résolution «Correct the Map» à l’ONU: Victoire diplomatique historique pour le Togo et l’Afrique, <https://diplomatie.gouv.tg/actualites/adoptions-de-la-resolution-correct-the-map-a-lonu-victoire-diplomatique-pour-le-togo-et-lafrique>, (erişim 6.09.2026).
- Dominic Royé (2026). GC Insights: Choosing the right map projection, and what it means for scale bars and north arrows, DOI:10.5194/egusphere-2026-4209, (erişim 5.09.2026).
- EEAS (2026). EU Explanation of Vote – UN General Assembly: Resolution on “Correct the map”, 3 Eylül 2026, https://www.eeas.europa.eu/delegations/un-new-york/eu-explanation-vote-un-general-assembly-resolution-correct-map-rebalancing-global-cartographic_en (erişim 12.09.2026).
- France Diplomatie (2026). Cartographie: pourquoi dépasser la projection de Mercator? <https://www.diplomatie.gouv.fr/fr/presse-et-ressources/decouvrir-et-informer/actualites/cartographie-pourquoi-depasser-la-projection-de-mercator> (erişim 12.09.2026).
- Gastner, M. T. and Kerkovits, K. (2026). Choosing World Map Projections: When Equal-Area Is Appropriate (and Why There Is No Single “Correct” Projection). *International Cartographic Association*, <https://icaci.org/factsheets/> (erişim 5.09.2026).
- Jean-Benoît Bouron (2026). Les projections: de la sphère au planisphère, plus que de la géométrie, de la géopolitique, <https://geoconfluences.ens-lyon.fr/actualites/eclairage/projections-planispheres>, (erişim 5.09.2026).
- Jeremy W. Crampton (1994). Cartography’s Defining Moment: The Peters Projection Controversy, 1974–1990, *Cartographica*, 31(4), s. 16–32, DOI:10.3138/1821-6811-L372-345P.
- Mark Monmonier (2004). Rhumb Lines and Map Wars: A Social History of the Mercator Projection, Chicago: University of Chicago Press.
- Mazrui, A. (1986). *The Africans: A Triple Heritage*. London: BBC Publications.

- Nations Unies (2026) Application et suivi intégrés et coordonnés des textes issus des grandes conférences et réunions au sommet organisées par les Nations Unies dans les domaines économique et social et dans les domaines connexes, <https://documents.un.org/doc/undoc/ltd/n26/201/85/pdf/n2620185.pdf>, (erişim 5.09.2026).
- NPR (2026). The U.N. backs a new world map showing Africa in its true relative size, <https://www.npr.org/2026/09/04/nx-s1-5958611/africa-world-map-un-vote> (erişim 12.09.2026).
- Olivia Gauvin (2025). Correct The Map: why the Mercator world map must be put to rest, <https://www.democracywithoutborders.org/39474/correct-the-map-why-the-mercator-world-map-must-be-put-to-rest> (erişim 5.09.2026).
- Union Africaine (2026). Communiqué du président de la commission de l'union africaine sur l'adoption de la résolution «correct the map», <https://au.int/fr/pressreleases/20260904/communique-du-president-sur-ladoption-de-la-resolution-correct-map>, (erişim 6.09.2026).
- UN General Assembly (2026). Resolution A/RES/80/307, “Correct the map”: rebalancing global cartographic representation and promoting equitable representation of the world's regions, particularly Africa: resolution / adopted by the General Assembly, <https://digitallibrary.un.org/record/4126977?ln=ru> (4 Eylül 2026).
- UN Press (2026). General Assembly Adopts Text to “Correct the Map”, among Others..., GA/12779, <https://press.un.org/en/2026/ga12779.doc.htm> (erişim 12.09.2026).
- UN News (2026). UN tells the world: Stop making Africa look small, <https://news.un.org/en/story/2026/09/1168284>, (erişim 6.09.2026).
- UN Office of the Special Adviser on Africa (2026). Victory for Africa as UN Votes on Resolution to “Correct the Map”, <https://www.un.org/osaa/en/news/victory-africa-un-votes-resolution-correct-map> (erişim 12.09.2026).
- T.C. Dışişleri Bakanlığı. Türkiye-Afrika İlişkileri, <https://www.mfa.gov.tr/turkiye-afrika-iliskileri.tr.mfa> (erişim 12.09.2026).
- The Guardian (2026). UN votes to adopt new world map that shows Africa's true scale, <https://www.theguardian.com/world/2026/sep/04/un-vote-world-map-mercator-equal-earth-africa>, (erişim 6.09.2026).
- The Conversation. (2025). Les cartes du monde représentent mal la taille de l'Afrique: pourquoi il est important de corriger cela, <https://theconversation.com/les-cartes-du-monde-representent-mal-la-taille-de-lafrique-pourquoi-il-est-important-de-corriger-cela-264207>, (erişim 12.09.2026).